

Nationella prov 2025 anpassningar

Information för rektorer och lärare

Klockan 14.30-16.30

Innehåll

- Syfte
- Anpassningar
- Nyanlända elever
- Att genomföra proven digitalt
- Övriga frågor och avslutande diskussioner

Syftet med nationella proven:

Syftet med de nationella proven är i huvudsak att:

- stödja en likvärdig och rättvis bedömning och betygssättning
- ge underlag för en analys av i vilken utsträckning kunskapskraven uppfylls på skolnivå, på huvudmannanivå och på nationell nivå

De nationella proven kan också bidra till:

- att konkretisera kursplanerna och ämnesplanerna
- en ökad måluppfyllelse för eleverna

Proven är främst summativa, men kan även användas formativt.

Anpassningar

Om en elev har en funktionsnedsättning som innebär ett direkt hinder för eleven att genomföra provet kan genomförandet behöva anpassas.

Rektor beslutar om anpassning.

- Ingen formell diagnos krävs.
- Anpassning ska göras så att proven fortfarande prövar det som avsetts i delprovet.

[Skolverket-anpassningar av nationella prov](#)

Hur var det nu med anpassningar?

- Rektor beslutar
- Förbereds före provtillfället

Vad prövar provet?
Tar anpassningen bort det som provet
prövar?

Genomförandet får anpassas – inte innehållet

Skolan behöver utgå från en analys av den enskilda elevens förutsättning vid planering av anpassning

Anpassningen ska underlätta för eleven att genomföra provet.

Viktigt med tidig information till elev och vårdnadshavare om anpassningen och vad den innebär för bedömning och betygsättning

De senaste och mest aktuella anvisningarna om anpassningar finns informationsmaterialet till lärarna (digitalt eller fysiskt)

Genomförande

Alt.1 Eleven genomför delproven **enligt anvisningarna**.

Alt.2 Eleven **genomför** provet med så pass stora anpassningar att man inte längre prövar **förmågan som avsetts** hellre än att låta eleven helt avstå från provet.
(Gäller ej proven i Skolverkets plattform)

Alt.3 Rektor kan besluta om **möjlighet att undantas** från delprovet

Det bör då råda särskilda skäl där lärare och rektor bedömer att eleven inte alls kan klara provet så som det är tänkt.

Beslutet bör ställas mot risken av särbehandling eller exkludering

Genomförandet får anpassas – inte bedömningen

Att genomföra nationella prov med elever i läs- och skrivsvårigheter

Om eleven får texten i proven i svenska och svenska som andraspråk i åk 6 samt engelska i åk 6 och 9 i de delar som gäller läsförståelse uppläst, innebär en sådan anpassning att provet inte längre prövar det som provet är avsett att pröva.

Provresultatet kan därmed inte användas som stöd för betygssättning eller bedömning av uppnått kunskapskrav.

[Läs mer om att genomföra nationella prov för elever med läs- och skrivsvårigheter](#)

Anpassningar och stöd Sv/SvA åk6

- Att eleven får förlängd provtid och/eller att en eller flera pauser planeras in. Ett delprov ska dock göras under en och samma dag.
- Att läraren förvissas sig om att eleven har förstått instruktionerna till uppgiften.
- Det är tillåtet att använda en- och tvåspråkiga ordlistor och ordböcker (fysiska)

Mer om delprov som prövar läsförmågan i svenska och svenska som andraspråk

Anpassningar och stöd Sv/sva åk 6

ANPASSNING DELPROV B1 OCH B2 LÄSA

- Delproven kan genomföras i mindre grupp.
- Eleven kan få utökad tid.
- Flera raster kan läggas in. Provet måste dock genomföras på fastställd provdag.

Delprovet prövar elevernas förmåga att läsa, både avkoda och förstå, vilket medför att eleven inte ska lyssna på texter och uppgifter.

Anpassningar och stöd Sv/sva åk 6

ANPASSNING DELPROV C1 OCH C2 SKRIVA

- Delproven kan genomföras i mindre grupp
- Eleven kan få utökad skrivtid.
- Eleven kan få tillgång till plattformens funktion text-till-tal.
- Flera raster kan läggas in. Provet måste dock genomföras på fastställd provdag.

De individuella anpassningarna "förlängd provtid" och "text till tal" förbereder skoladministratören eller provadministratören genom inställningar i Skolverkets provplattform.

Anpassningar och stöd Sv/sva åk 9

DELPROV B: LÄSA

Usb-enheten med texter och uppgifter inlästa kan användas. Delprovet prövar inte i första hand avkodning utan snarare bearbetning och analys av den lästa texten.

Provet kan delas upp på 2–3 tillfällen. Varje text måste dock genomföras i sin helhet vid samma tillfälle och provtiden bör totalt inte överstiga 200 minuter (60+140 min) Eftersom provtiden är väl tilltagen. Delprovet ska genomföras under en och samma dag.

Den elev som så behöver får ha tillgång till hjälpmedel som exempelvis förstorad text.

Det är även möjligt att skriva ner lösningarna på dator.

[Länk till provkonstruktörens websida](#)

Anpassningar och stöd Sv/sva åk 9

DELPROV C: SKRIVA

Usb-minnet Delprov C med texter och uppgifter inlästa kan användas.

En extra rast kan läggas in vid provtillfället.

Den elev som så behöver får ha tillgång till hjälpmedel som exempelvis förstorad text.

Eleverna får ha tillgång till en ordlista och en skrivyta med rättstavningsfunktion.
Rättstavningsfunktionen får inte vara automatiskt.

[Länk till provkonstruktörens websida](#)

Anpassningar och stöd Ma åk6, 9

Genomförande i mindre grupp

För elev som är i behov av en lugn provmiljö kan skolan organisera så att genomförandet av provet sker enskilt eller i en mindre grupp.

Förlängd provtid

Tiden kan förlängas. I vissa fall kan skrivtiden också fördelas så att eleven får genomföra ett mindre antal uppgifter vid olika tillfällen.

Miniräknare/ digitala verktyg eller inte

I delprov där miniräknare/digitala verktyg ej är tillåten provas kunskaper som inte kan provas på samma sätt om eleven har tillgång till miniräknare. Det innebär att eleven inte får använda miniräknare på den delen. *I syfte att stärka elevens självbild kan läraren i efterhand ge eleven ytterligare en möjlighet att med hjälp av miniräknare lösa samma uppgifter och därefter tillsammans med eleven diskutera hur eleven löst uppgifterna utan respektive med miniräknare. På motsvarande sätt kan läraren hantera annat stödmaterial som eleven vanligtvis använder sig av i undervisningen.*

HELSINGBORG

Anpassningar och stöd Ma åk6, 9

Skrivstöd

En elev kan ges möjlighet att lösa uppgifterna muntligt och läraren agerar som skrivstöd och skriver ned det som eleven säger. För att fånga elevens redovisning på ett rättvisande sätt kan det också vara bra att spela in den muntliga redovisningen.

Lässtöd

En elev kan också få provet uppläst av läraren eller använda usb med texten inläst. Ord som hör till en kontext som eleven inte är bekant med kan läraren förklara utan att röja uppgiftens matematiska innehåll.

Anpassningar och stöd Eng åk 6

Delprov B – Reception (Focus: Reading och Focus: Listening)

- utökad provtid
 - genomförande av delprovet i avskildhet
 - Instruktioner och uppgifter upplästa av lärare
 - möjlighet att läsa upp svar eller besvara vissa frågor muntligt.
 - förlängning av pauser för att besvara frågor i delprov B 2 (Focus: Listening) *Elev pausar själv och provet avslutas inte automatiskt – vaktande lärare avslutar och kan alltså besluta att förlänga vid behov.*
 - genomföra delprov B (B 1 – Focus: Reading och B 2 – Focus: Listening) vid olika tillfällen
- Proven ska liksom tidigare genomföras utan hjälpmedel och varken ordbok eller stavnings- eller grammatikkontroll får användas.

[Lärarinformation digitala nationella prov åk 6](#)

Anpassningar och stöd Eng åk 6

Delprov C – Focus: Writing

- utökad provtid (förbereds genom inställning i Skolverkets provplattform)
- genomförande av delprovet i avskildhet
- tillfälle att återge det skrivna för läraren, som därmed kan få en mer allsidig bild av elevens förmåga att uttrycka sig på engelska. Bedömningen måste dock avse den skrivna texten i relation till mål och kriterier.
- tillgång till provplattformens funktion text-till-tal för att få instruktionen samt den egna texten uppläst.

Lärarinformation digitala nationella prov åk 6

Anpassningar och stöd Eng åk 9

Delprov B – Reception (Focus: Reading och Focus: Listening)

- utökad provtid
- genomförande av delprovet i avskildhet
- text kopierad på färgat papper
- förstora text
- uppläsning av instruktioner och uppgifter
- möjlighet att skriva svar på digitalt verktyg
- möjlighet att läsa upp svar eller besvara vissa frågor muntligt. Uppgifter där språklig korrekthet krävs måste dock besvaras skriftligt, eftersom ett muntligt svar inte ger tillräckligt underlag för bedömningen
- förlängning av pauser för att besvara frågor i delprov B 2 (Focus: Listening)
- uppdelning av delprov B (B 1 – Focus: Reading och B 2 – Focus: Listening) på olika tillfällen

HELSINGBORG

Anpassningar och stöd Eng åk 9

Delprov C – Focus: Writing

utökad provtid

genomförande av delprovet i avskildhet

möjlighet att skriva text med hjälp av digitala verktyg och eventuellt bearbeta den egna texten med hjälp av talsyntes

möjlighet att skriva texten för hand (åk 9)

en elev kan ges möjlighet att läsa upp eller återge sin text för läraren, som därmed kan få en mer allsidig bild av elevens förmåga att uttrycka sig kring det valda temat.

Bedömningen måste dock avse den skrivna texten i relation till mål och kunskapskrav.

Anpassningar och stöd Eng åk6, 9

Anpassningar som **förändrar** det som faktiskt provas

Upprepade uppspelningar av hörförståelsedelar utöver den upprepning som redan från början ingår i vissa delar Kolla om texten för åk 9 lev på USB

Om anpassningarna gör att provet inte längre prövar det som provet är tänkt att pröva, behöver du som lärare ta hänsyn till det när du beaktar resultatet. Ett exempel på en sådan anpassning är uppläsning av text i **delprov B1** som prövar läsförståelse. När en text som är avsedd att pröva elevers läsförståelse läses upp, används inte uppgiften på det avsedda sättet, och det som provdelen är utvecklad för att pröva är inte längre det som till fullo faktiskt provas.

Anpassningar och stöd No åk9

[Länk till info om DNP](#)

Anpassningar och stöd So åk9

[Länk till info om DNP](#)

Nyanlända elever

(högst fyra års skolgång i Sverige)

- Utgångspunkten är att alla elever ska delta.
- Rektor beslutar om elev ska undantas helt eller delvis. Särskilda skäl ska gälla.

Nationella proven ska inte översättas

“Att översätta delar eller hela prov alternativt ta bort eller ändra uppgifter i provet leder i många fall till att provet inte längre prövar de kunskaper som provet ska pröva. Proven är utprovade på svenska. Om lokala översättningar görs kan resultaten inte användas för analyser av måluppfyllelse och utgör ett mindre tillförlitligt stöd i betygsättningen. Du som ska bedöma elevens svar utifrån bedömningsanvisningarna kan inte göra det på ett korrekt sätt om en modersmåls lärare översätter elevens svar” ([Skolverket.se](https://www.skolverket.se))

HELSINGBORG

Nyanlända elever

Olika förutsättningar i olika ämnen

Eleven kan få språkligt stöd vid de olika provtillfällena när det gäller att genomföra proven i matematik, NO- och SO-ämnena. Stödet kan till exempel vara genom tillgång till modersmåslärare, tvåspråkig lärare eller lexikon (inte en ordförklarande ordbok). Modersmåsläraren kan då översätta vissa ord och begrepp muntligt. Ej tillåtet att översätta hela eller delar av provet skriftligt.

- Provet i matematik finns översatt till engelska - ej avsedda för nyanlända elever.

HELSINGBORG

Nyanlända elever

Engelska

- De nationella proven i ämnet engelska är helt och hållet på engelska.
- Färdigheterna i svenska påverkar inte möjligheten att genomföra dessa prov.

HELSINGBORG

Nyanlända elever

Sv/Sva

- Tiden är tillräcklig.
- I ämnesproven för årskurs 6 och 9 får elev använda ordlista/ordbok under hela nationella provet. (Åk 6 enbart fysisk ordlista/ordbok)
- Det kan vara svårt för en elev som är helt ny inför det svenska språket att göra nationella provet och att uppnå de kunskaper som krävs för ett godkänt betyg.
- Skolverkets *Bygga svenska* tydliggör progressionen i språket på väg mot ett E.

Genomföra nationella prov med nyanlända elever

Att skriva proven digitalt

I årskurs 6 kommer proven i Sv/Sva och Eng, samt i årskurs 9 prov i NO och SO, att genomföras i Skolverkets provtjänst vt 25

Nationellt krav på att skriva elevsvar digitalt i *skrivuppgifterna* för årskurs 9 i Sv/Sva och Eng vt 25

De prov som inte genomförs i Skolverkets provtjänst ännu, men som ska skrivas digitalt, görs i Trelson Assessment fr o m ht 23 (beslut i skolornas ledningsgrupp)

- **Låst skrivyta** – inga av elevens ordinarie verktyg är tillgängliga. Hänvisad till de verktyg som erbjuds i systemet. (Enstaka elever kan undantas även i Skolverkets provtjänst)
- **Anonymiserade svar** – kan bli problematiskt om elev skriver i annat verktyg eller om särskilt prov skapas

Mer information:

Skolverket – [Digitala nationella prov i grundskolan](#)

SFF Intranät - [Digitala nationella prov i Skolverkets provtjänst](#)

Trelson Assessment

Erbjuder nedlåsning av prov, men också uppgifter i "öppet läge"

[Stödmaterial på intranätet](#)

[Anpassningar vid nationella prov i Trelson](#)

Verktyg för Anpassningar

- **Text till tal** *Tänk på att koppla in hörlurar INNAN kiosk-läge startas*
 - Tal till text - är ingen godkänd anpassning vid np
 - **Lyssna på USB-fil** (går att begränsa till vissa elever i ett prov) Fungerar bara på Chromebook, inte på PC
 - **Stavningskontroll** - tillåtet i vissa prov
 - Eleven kan själv välja dyslexivänliga typsnitt, ändra bakgrundsfärg och textstorlek
-
- Verktøygen kan tilldelas en hel grupp eller enskilda elever inom ett prov

Testa Trelson innan provtillfället

Särskilda anpassningar kan göras i "låst läge", men bör provas med elever innan

Om verktygen i systemet inte uppfyller behoven kan provet genomföras i "öppet läge" **under övervakning**, med tillgång till de ordinarie hjälpverktyg som är relevanta. Detta kräver personalresurser.

Alternativ låter man eleven skriva i ett Google-dokument. Viktigt att tänka på är att elevlösning måste raderas från elevens dator efter inlämning på USB-sticka. Ta fram en plan för att säkra anonymitet för dessa elever.

Börja öva med elever i god tid!

För lärare:

[Introduktion till Trelson Assessment](#) – i HBG Learns

Skolverkets provplattform

Under vårterminen 2025 genomförs följande prov för grundskolan i Skolverkets provplattform

- Svenska och Svenska som andraspråk årskurs 6
- Engelska årskurs 6
- SO och NO årskurs 9

Bedömningsstöd i olika ämnen finns också för både årskurs 6 och 9

Anpassningar

Det är rektor som beslutar. Anpassningarna behöver förberedas i god tid och göras i provplattformen av den som har rollen Rektor eller Provdministratör.

Information om vilka anpassningar som kan och får göras, samt på vilka grunder, hittar man i provinformationen för respektive ämne på Skolverkets webbplats. [Lärarinformation digitala nationella prov](#)

Förbered digitala nationella prov - [läs mer om anpassningar](#)

Provens utformning skiljer sig en del från tidigare. [Läs mer om det här](#)

I Skolverkets webbutbildning finns mer information om hur anpassningar hanteras i provplattformen

Anpassningar

Flera anpassningar görs av rektor/provadministratör i provtjänsten innan provtillfället:

- Undanta elever från prov. Länk till öppet provläge kommer att publiceras [här](#)
- Extra provtid (I vissa prov kan provvakt förlänga tiden – se lärarinformation)
- Text till tal i vissa prov
- Eventuellt annan genomförandelokal för vissa elever

Hur detta görs visas i webbutbildningen

Anpassningar

Vissa anpassningar kan elev göra själv i provtjänsten

- Förstora text och öka radavstånd
- Färg och kontrast
- Aktivera text-till-tal genom att markera texten först

Eleverna kan träna på [demoprov](#) hur många gånger som helst

Längre provtid och uppdelat prov

Proven kommer att finnas tillgängliga i *en vecka* efter aktuellt provdatum för elever där rektor beslutar om längre provtid, uppdelat prov eller senare genomförande.

Vissa provdelar måste genomföras samma dag – se lärarinformationen för respektive prov.

Webbinarier för lärare under vt 25

Passa på att ställa frågor och bevaka chatten!

Det här webinariet vänder sig till dig som arbetar i årskurs 6 eller årskurs 9 och ska genomföra och bedöma digitala nationella prov under våren 2025. Webinariet innehåller information om proven, provplattformen och om hur du kan förbereda dig och dina elever.

- [Webbinarium måndag den 3 februari klockan 14.30–16.00](#)
- [Webbinarium onsdag den 12 februari klockan 10.30–12.00](#)
- [Webbinarium torsdag den 13 februari klockan 14.00–15.30](#)

Frågor om nationella prov i Skolverkets provtjänst?

Kontakta [Skolverkets upplysningstjänst](#)

Prata med din skolas kontaktperson för digitala nationella prov och läs mer på [intranätet](#)

Under [Vanliga frågor och svar](#) hittar du svar från Skolverket på många av de frågor vi och andra användare ställt

Diskussioner

Delge varandra exempel på:

- strukturer kring anpassningar organisationsmässigt.
- analys av elevens förutsättningar och hur sker kommunikation med elev och vårdnadshavare.

HELSINGBORG

Diskussioner

Delge varandra exempel på:

- Anpassningar som ni har genomfört i samband med nationella prov.

Diskussioner

Hur arbetar ni på er skola kring nyanlända elevers deltagande och genomförande av nationella prov.

HELSINGBORG

Avslut

Presentationen hittar ni på Intranätet

Lycka till med genomförande
av nationella prov!

HELSINGBORG